

AAN DE RAND

DRIEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT 2019
JANUARI - FEBRUARI - MAART
Nr. 181

Uitgave van het
HET WERK DER DAKLOZEN v.z.w.

BLINDESTRAAT 6-8 – ANTWERPEN

www.cawantwerpen.be - adr@cawantwerpen.be

Gesticht in 1939

deelwerking van CAW Antwerpen



Erik De Cnodder

WEEK VAN DE VRIJWILLIGER

VRIJWILLIGERS IN DE STEENHOUWER

Onlangs verscheen een artikel in de Gazet van Antwerpen in het kader van de week van de vrijwilliger. Hieronder het relaas van een babbel met een aantal van de vrijwilligers.

“In plaats van te zeuren over het verlies van mijn man kom ik hier met de mensen babbelen. Ik troost hen, zij troosten mij.” Griet Arits of ‘moeke’ is met haar 86 jaar de oudste vrijwilliger bij De Steenhouwer, het inloopcentrum voor dak- en thuislozen in de Provinciestraat. In de Week van de Vrijwilliger die vandaag begint, worden de 750.000 vrijwilligers in Vlaanderen gevierd.

Het is dinsdagochtend, 10u, en zaal Eeninghe in de Provinciestraat, vlak bij de voormalige kerk en het klooster van de Dominicanen, loopt stilaan vol. In de gang is het een druk heen en weer geloop. Elke weekdag, behalve woensdag, worden er honderd voedselpakketten uitgedeeld. En hoewel het nog vroeg is, wordt er aan elk tafeltje dampende soep met brood gegeten.

De Steenhouwer huist pas sinds vijf jaar in de Provinciestraat. In 2014 trok het inloopcentrum van CAW Antwerpen weg uit de Steenhouwersvest, hartje stad. “Eerst waren er klachten van de burens over rokende mensen op de stoep. Daarna was er het negatief advies van de brandweer en heeft de stad het pand gesloten,” zegt coördinator Patrick Henneau. “We waren niet blij met de verhuis, maar intussen voelt iedereen zich hier goed. Nu we vlak bij Borgerhout en Antwerpen-Noord zitten, is ons publiek diverser geworden. Zowel wat nationaliteit betreft, als wat problematiek omvat. Behalve daklozen en verslaafden zien we ook veel mensen die maar net de eindjes aan elkaar kunnen knopen. Ze komen naar De Steenhouwer voor een warme maaltijd, een douche, wat gezelschap of om even tot rust te komen. We krijgen dagelijks tot 150 mensen over de vloer voor een maaltijd en delen dagelijks honderd voedselpakketten uit. Zonder onze vijftig vrijwilligers zou dit niet lukken.”

Flor Fischer

Toen priester Flor Fischer De Steenhouwer in 1997 oprichtte als een ontmoetingsplaats voor kansarmen en daklozen, vroeg hij een paar bevriende koppels om als vrijwilliger te komen helpen. Vandaag draait De Steenhouwer nog altijd op vrijwilligers. Jef Maes (79) bijvoorbeeld, een gepensioneerde rijkswachter die er in 1997 ook bij was.

“Flor Fischer was een jeugdvriend en zo ben ik bij De Steenhouwer terechtgekomen en zijn kansarmen en daklozen mijn wereld geworden. We zijn begonnen met soep uit te delen, daarna een volledige maaltijd. Ik heb altijd in de keuken gestaan. Dat was corvee, elke dag koken in een keukentje van een vierkante meter. Nu werk ik alleen ’s vrijdags in de keuken, en ga ik elke dinsdag bij Kelderman in Schoten overschotten kroketten, puree en pasta ophalen. Ze zien me nog even graag. Met mijn verjaardag heb ik een grote kaart met een leeuw erop gekregen: ‘de koning verjaart’, stond erop.” Als Jef zijn hoofd in de keuken steekt, worden drie vragen tegelijk op hem afgevuurd. “Ze kunnen me niet missen, zie je. Niet gemakkelijk ook, koken voor 120 tot 150 mensen. En het is lekker, hoor, echt kwaliteit, en dat voor maar 1,80 euro.”

Volzet

Tegen de middag zijn alle tafeltjes in De Steenhouwer volzet. Ook de zetels, waar enkele mensen onder hun jas of een dekentje liggen te slapen. “Zij hebben de nacht op straat doorgebracht en slapen hier tot we sluiten,” zegt Jef. “Anderen, een vaste groep van een dertigtal mensen, komen hier hun dag doorbrengen.

Dan moeten ze thuis geen chauffage op zetten, dat scheelt. Veel jonge mensen ook tegenwoordig, maar die komen heel onregelmatig.” Ook aan het onthaal is het druk. Vrijwilliger Muriel Steenackers



(31) geeft een wc-rol aan een jonge man, deelt enkele soepbonnetjes uit, checkt de douchelijst én neemt de telefoon op. Muriel werkt vier dagen op vijf voor een expertisebureau, een dag in de week als vrijwilliger in De Steenhouwer. “Ik heb internationale politiek gestudeerd, maar had beter voor sociaal werk gekozen. Weet ik nu. Het contact met de bezoekers, een telefoontje voor hen doen, voelen dat je daarvoor geapprecieerd wordt of merken dat iemand gewoon blij is dat je er bent, is echt heel fijn. Hun verhalen? Ik vraag er niet naar, maar als ze over hun problemen willen vertellen, mag dat.”

Babbelen

Griet - ‘moeke’ - Arits slalomt met haar kleine, fijne gestalte gemakkelijk tussen de forse mannen die staan aan te schuiven voor een warme maaltijd. “Ze noemen mij hier moeke, omdat ik de oudste ben”, zegt ze monter. “Maar ze zien mij graag, want ik babbel en knuffel veel. Het zijn allemaal mijn vrienden, maar als het me niet aanstaat, dan zeg

ik het zoals het is. Als ze niet willen betalen, of een grote mond opzetten. Daar moeten ze bij moeke niet mee afkomen.”

Bodyguard

Ongeveer een kwart van de vijftig vrijwilligers is ooit zelf bezoeker van De Steenhouwer geweest. Menno Nijssse (38) bijvoorbeeld, maar hij wil niet uitleggen waarom. “Dat is privé”, zegt hij. “Het belangrijkste is dat ik hier nu vier dagen per week meehelp. Ik rij naar de voedselbank in Mortsels, ga broden ophalen bij bakker André of in bakkerij Zahnoun, en zorg dat alles goed loopt. De afwasmachine bijvoorbeeld die het vandaag heeft laten afweten. Of tussen de mensen onderling. Ze noemen mij soms ‘de bodyguard’, maar gelukkig moet ik maar heel af en toe als security optreden. Ik begrijp hun frustratie wel. Om aan werk te geraken moeten ze een huis hebben, maar om een huis te hebben, moeten ze werk hebben.”

Jaarboek Armoede en Sociale uitsluiting

Het Jaarboek Armoede en Sociale Uitsluiting wil armoede in de kijker zetten: het tracht niet alleen bewustzijn bij de bevolking te creëren, maar wil ook beleidsmakers attent maken op wetenschappelijk onderzoek waarin vaak waardevolle aanbevelingen worden gedaan. Het recentste boek dateert van december 2018. Deze tekst vat een aantal grote lijnen van het boek samen.

We weten dat anno 2017 15,9% van de Belgische bevolking in armoede leefde. Dat wil zeggen dat deze personen moesten rondkomen met minder dan 1.139 euro per maand (voor een alleenstaande). Dat cijfer is al jaren min of meer stabiel. Sommige bevolkingsgroepen hebben een veel hoger armoederisico, zoals tabel 1 laat zien. Deze cijfers zijn wellicht een onderschatting aangezien kwetsbare groepen (zoals dak- en thuislozen) hier niet in opgenomen zijn.

Tabel 1: Armoederisico in België (in %), 2017

Totaal	15,9%
2 volwassenen, beiden <65 jaar	8,9%
Eenoudergezinnen (minstens 1 kind)	39,7%
Alleenstaanden	21,9%
Eigenaars	8,8%
Huurders	36,4%
Werkenden	5,0%
Werklozen	49,1%

Bron: EU-SILC 2017, Statbel.

Mochten er geen sociale zekerheidsuitkeringen en pensioenen bestaan, dan zou de armoede in België veel hoger liggen (43,9%). Ons belastings- en uitkeringsstelsel is herverdelend en dat is het nog meer dan 25 jaar geleden. Toch liggen de meeste minimumuitkeringen (zoals het leefloon) onder de grens die noodzakelijk geacht wordt om menswaardig te kunnen leven. De verschillende regeringen van ons land doen inspanningen om armoede te bestrijden, maar helaas zijn die onvoldoende. Zo beloofde de federale regering om de minimumuitkeringen te verhogen tot de armoedegrens, maar dat is niet gebeurd. Tegelijk stellen we vast dat het voor mensen in armoede om allerlei redenen soms moeilijk is om voor een OCMW aan te tonen dat men behoeftig is. Om 'onderbescherming' tegen te gaan, werkt een proactieve aanpak het best. Hulp- en dienstverlenende instanties gaan dan zelf op zoek naar waar mensen recht op hebben en zetten samen stappen

om deze te realiseren. In Vlaanderen werd hiermee geëxperimenteerd in 11 pilootprojecten 'geïntegreerd breed onthaal', samenwerkingsverbanden tussen minstens een OCMW, CAW en de dienst maatschappelijk werk van het ziekenfonds. Dit zal in heel Vlaanderen worden opgezet.

Op sommige beleidsdomeinen lijkt er een trend zichtbaar naar meer selectiviteit en voorwaardelijkheid. Zo blijft activering naar werk het belangrijkste sleutelwoord. Werk hebben is natuurlijk een belangrijke hefboom om uit armoede te geraken, maar er moeten ook voldoende kwalitatieve jobs zijn. Vooral laaggeschoolden vinden moeilijk aansluiting op de arbeidsmarkt. Zij kunnen soms terecht in tijdelijke werkervaringstrajecten of in de sociale economie, maar de vraag is hoe duurzaam dit is. Bovendien is het voor sommige personen, bijvoorbeeld ouders met een kind met een beperking, niet evident om werk en gezin te combineren.

Ook in de sociale huisvesting zijn allerlei strengere voorwaarden gaan gelden. Nochtans is het beleidsdomein wonen zeer belangrijk in de strijd tegen armoede. Wie op de private markt huurt, wordt veel vaker geconfronteerd met problemen op vlak van woningkwaliteit en betaalbaarheid en is vaker gedepriveerd op een reeks van items (bv. financiële moeilijkheden om de woning te verwarmen of zich geen basisconsumptiegoederen kunnen veroorloven). Investerings in sociale woningen (bouw en renovatie) zijn noodzakelijk, maar ook op de private huurmarkt zouden er meer inspanningen moeten gebeuren.

Wat dak- en thuisloosheid betreft, werd geëxperimenteerd met 'Housing First', waarbij men eerst een woning aanbiedt om daarna aan andere levensdomeinen te werken. Dat bleek een succesvolle aanpak. Het meten van dak- en thuisloosheid is moeilijk, in het Jaarboek rapporteerden we twee cijfers. Enerzijds kunnen OCMW's dak- en thuislozen die een woonst vinden eenmalig een installatiepremie toekennen om tussen te komen in de kosten die gepaard gaan met de installatie in de woning. In 2017 kregen in Vlaanderen 4.098 per-

sonen zo'n premie. Anderzijds kunnen we ons beroepen op cijfers van de Vlaamse CAW's. Die telden in 2017 in totaal 99.989 cliënten in onthaal, waarvan er 6.090 thuisloos waren, en 30.227 cliënten in begeleiding, waarvan er 1.078 thuisloos waren. Cijfers laten zien dat de meerderheid van die thuislozen tussen 30-50 jaar oud was en ongehuwd.

Armoede en Sociale Uitsluiting, Jaarboek 2018, Leuven/Den Haag: Acco

Jill Coene, Peter Raeymaeckers, Bernard Hubeau, Tim Goedemé, Roy Remmen & An Van Haarlem (red.) (2018).



Kwaffuur oep wielen

Hulpverleners kunnen ook echte ondernemers zijn. Dat bewijst Isabelle, die in ons opvangcentrum voor dakloze mannen “de Plataan” werkt. Op basis van haar ervaringen kwam ze met het idee een mobiel kapsalon voor dak- en thuislozen te beginnen. Persoonlijke verzorging is altijd goed én het zorgt voor verbinding. Twee vliegen in één klap.

Iedereen ziet er graag verzorgd uit, dus ook dak- en thuislozen. Toevallig heeft Isabelle gouden handen wat knippen betreft. Tijdens gesprekken met

“de gasten” kapt ze hun haren. Isabelle vertelt hierover: “Het is ongelooflijk hoeveel die mannen vertellen tijdens zo'n kapbeurt. Je komt heel wat te weten over hun leven, hun problemen en ook hun dromen. Daarmee kan ik dan als hulpverlener echt aan de slag. Dit kwartiertje schept onmiddellijk een band, ze vertrouwen me dingen toe in een heel informele context.”

Iedereen ziet er graag verzorgd uit, dus ook dak- en thuislozen.

Isabelle wil hier graag mee verder, misschien wel op een iets professionelere manier met betere materialen en producten. “Ik heb geen kappersopleiding, wat ik doe is puur intuïtief. Toevallig heb ik er talent voor. Ik zou graag een opleiding volgen en over goede scharen, kammen en verzorgingsproducten beschikken. En als ik echt mag dromen, wil ik een kappersfiets! Naar de verschillende opvangcentra rijden met m'n ingerichte “kwaffuur oep wielen”, dat zou prachtig zijn!”

“Naar de verschillende opvangcentra rijden met m'n ingerichte “kwaffuur oep wielen”, dat zou prachtig zijn!”

Deze manier van hulpverlening is écht vernieuwend. CAW Antwerpen bouwt dit idee van Isabel graag verder uit. Hiervoor zoeken we financiële ondersteuning, sponsoring van leveranciers van kappersproducten en een bakfiets.

Op onze steun kan ze alvast rekenen!

Voor meer info: Isabelle.cuyt@cawantwerpen.be

KLEDING GEZOCHT



De bewoners van ons huis gaan regelmatig sporten. Zo trekt een 10-tal bewoners wekelijks naar de sporthal van de nabijgelegen universiteit om er te voetballen. De bewoners spelen meestal onder elkaar maar schuwen de confrontatie met een andere ploeg niet. Voor onze sporters zijn we op zoek naar degelijke sportschoenen.

Voor de dak- en thuisloze bezoekers van Inloophuis De Steenhouwer zijn we dan weer op zoek naar rugzakken, sokken, mannenschoenen, jassen en herenondergoed. Maar ook andere propere kleding blijft welkom.



Kledij kan afgegeven worden in Inloophuis De Steenhouwer, Provinciestraat 108A, 2018 Antwerpen. Best vooraf wel even checken of het inloophuis open is op nummer 03/227.2274. Of per mail: de.steenhouwer@cawantwerpen.be.

In de regio Antwerpen worden grotere hoeveelheden eventueel ook opgehaald.

Alvast bedankt om als vanouds gevolg te geven aan onze oproep.

Alain Debosschere

REAGEREN KAN

Hebt u vragen of bedenkingen?

Wilt u gewoon uw mening of een gedachte kwijt?

U kan steeds reageren via adr@cawantwerpen.be.

Als u de voorkeur geeft aan pen en papier of de telefoon dan treft u ons op

Het Werk der Daklozen, Aan de Rand, Blindestraat 6, 2000 Antwerpen. GSM: 0497/50.50.78

U KAN ONS HELPEN door ons project 'renovatie van gebouwen WDD' financieel te steunen. Wij danken u voor elke gift, hoe klein deze ook mag zijn!

VOOR GIFTEN ONDER 40 EURO EN/OF INDIEN U GEEN FISCAAL ATTEST WENST, kan u storten op rekening:

Bankrekening IBAN BE 23 4127 1725 8191

van HET WERK DER DAKLOZEN, BLINDESTRAAT 6, 2000 ANTWERPEN

* * * * *

GIFTEN VANAF 40 EURO KAN U (BINNEN EENZELFDE BUGERLIJK JAAR) AFTREKKEN VAN UW BELASTINGEN.

Hiervoor hebt u een fiscaal attest nodig. Dit attest kan u enkel bekomen als u stort op onze EIGEN PROJECTREKENING binnen de Koning Boudewijnstichting. De Stichting verleent de wettelijke fiscale vrijstelling aan schenkers die via onze eigen projectrekening giften doen. U kan storten op rekening:

Bankrekening BE10-0000-0000-0404

van KONING BOUDEWIJNSTICHTING, BREDERODESTRAAT 21, 1000 BRUSSEL

Mededeling: 128/2864/00006